

Maa- ja metsätalousministeriölle

19.8.2022

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

Viite: VN/21436/2021

John Nurmisen Säätiön lausunto

John Nurmisen Säätiö kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston fosforiasetusluonnoksesta. Säätiö haluaa nostaa esiin seuraavat huomiot:

1. Säätelyn tarve

Itämeren hyvän ekologisen tilan saavuttaminen edellyttää maatalouden fosforikuormituksen vähentämistä. Ilmastonmuutoksen myötä lisätoimia tarvitaan jo siihen, ettei kuormitus kasva nykyisestä. Keinoista keskeisessä asemassa on peltojen korkeiden fosforilukujen alentaminen mahdollisimman laajalla pinta-alalla. Tämä voidaan saavuttaa ulottamalla fosforin käytön sääntely kaikkiin (eli myös ympäristökorvausjärjestelmään kuulumattomiin) tiloihin ja kattamaan sekä lannoitevalmisteet että lanta, kuten asetusluonnoksessa on tehty.

2. Fosforin käytön rajat

Liitteessä 1 ehdotetut fosforilannoituksen enimmäismäärät yksi- ja monivuotisille rehunurmille perustuvat aiemman ympäristökorvausjärjestelmän yksi- ja monivuotisien rehunurmien korkeampiin satotasokorjattuihin arvoihin. Satotasokorjattuja korkeampia fosforirajoja ei pitäisi soveltaa kaikkiin rehunurmiin, vaan asettaa tiukemmat rajat alemman satotason kasvustoille.

Säätiö kannattaa sitä, että enimmäismääriä on pienennetty tiettyjen erikoiskasvien, kuten kaalien ja sipuleiden sekä juuresten osalta. Peltojen fosforiluvun aleneminen tehostuisi, jos fosforin käytön rajoja tiukennettaisiin myös sokerijuurikkaan ja perunan osalta.

Myös 10 § sisältämät fosforirajat viher- ja ympäristörakentamiselle vaikuttavat järkeviltä. On hyvä, että ne ilmaistaan fosforin käyttöraja-arvona konsentraation sijaan. On kuitenkin huomattava, että tutkimustieto ei tue oletusta, että puhdistamolietepohjaisissa kasvualustoissa liukoisien fosforin osuus olisi 60 % kokonaisfosforista.

3. Tiedostonpito

9 § liittyen Säätiön mielestä viranomaisten tulisi maa- ja puutarhatalouden osalta huolehtia asianmukaisin väliajoin maanäytteiden otosta ja analyysitulosten säilyttämisestä, jotta tietoa voitaisiin hyödyntää lainsäädännön toimeenpanon seurannassa ja tutkimuksessa.

4. Fosforin kierrätyksen edistäminen

Säätiö kannattaa sitä, että fosforin kierrätystä edistetään parantamalla lannan ja mädätteen separoinnin kannattavuutta mahdollistamalla nestejakeen levitys (5 §). Luonnoksessa esitetty 5 kg enimmäismäärä fosforilannoitukselle korkeampien fosforiluokkien pelloilla mahdollistaa lannan separoinnista syntyvän typpipitoisen nestejakeen tehokkaan käytön kotieläintilojen lähistöllä. Samalla kannustetaan lannan prosessointiin sekä edistetään fosforipitoisen kuivajakeen siirtymistä hyödynnettäväksi ravinnealijäämäisille alueille.

5. Lantapoikkeus

Siirtymäsäännöksissä (13 §) esitetään, että lantapoikkeusta voidaan soveltaa kaksi vuotta asetuksen voimaantulosta. Maatalouden aiheuttama ravinnekuormitus esimerkiksi Saaristomeren valuma-alueella johtuu pitkälti nimenomaan pelloille levitettävistä liian suurista lantamääristä. Ylimääräisen fosforikuormituksen vähentämiseksi on erittäin tärkeää, että lantapoikkeuksesta todella luovutaan kahden vuoden siirtymäajan jälkeen.

Kunnioittavasti

John Nurmisen Säätiö sr

Annamari Arrakoski-Engardt

Toimitusjohtaja